

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Університет банківської справи»

Система управління якістю

ПОЛОЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Положення
про організацію освітнього процесу в
ДВНЗ «Університет банківської справи»

ПОЛ СУЯ 2015

Розроблено:	Погоджено:	Затверджено:
Начальник навчально-методичного відділу Рябова О.Б. «30» червня 2015	Проректор з навчально-методичної роботи Кравченко І.С. «24» жовтня 2015 Представник керівництва з якості Семів А.Р. «24» жовтня 2015	Ректор Смолженко Т.С. «24» жовтня 2015
Видання: 2	Чинний з . . 20 15	Примірник контрольний

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 2 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

ЗМІСТ

1.	Загальні положення .....
2.	Освітній процес .....
3.	Форми і порядок організації освітнього процесу. Навчальний час студента, облікові одиниці навчального часу студентів .....
4.	Робочий час викладача .....
5.	Форми навчання у вищих навчальних закладах .....
6.	Форми організації освітнього процесу .....
	Аркуш реєстрації змін .....
	Аркуш ознайомлення .....

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 3 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

1. Загальні положення

1.1. Основні терміни і поняття.

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами, з обов'язковим поверненням після закінчення вищезазначеного періоду до Університету (Інституту).

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система – студентоцентрована система перезарахування та накопичення кредитів, в основу якої покладено прозоре та зрозуміле представлення результатів навчання, методів викладання, навчання та оцінювання.

Загальні компетентності – компетентності, які формуються у студента в процесі навчання за певною освітньою програмою, але мають універсальний характер і можуть бути перенесені із контексту однієї програми в іншу.

Інформаційний пакет – довідник, в якому представлена інформація про навчальний заклад, освітні програми, рівень кваліфікації, присвоєння кредитів ЄКТС на основі навчального навантаження, необхідного для досягнення очікуваних результатів навчання, профіль програми, ключові результати навчання тощо.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Компонент освітньої програми – структурна одиниця навчальної програми.

Кредит – одиниця виміру обсягу навчального навантаження, необхідного середньому студенту для досягнення визначених результатів навчання.

Кредит ЄКТС – європейська кредитна трансферно-накопичувальна система використовує кредити ЄКТС, які основані на визначенні, що 60 кредитів ЄКТС відповідають навчальному навантаженню повного року (34-40

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 4 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

тижнів) формального навчання (стаціонарне навчання протягом навчального року) і асоційованим результатам навчання.

Критерії оцінювання – опис того, що і на якому рівні повинен зробити/продемонструвати студент для того, щоб показати факт та рівень досягнення певного результату навчання.

Методи оцінювання – певний список методів та способів, які використовуються для оцінювання навчальних досягнень студента за певною програмою чи окремим її модулем.

Модуль – компонент освітньої програми у випадку, коли сама програма є модуляризованою, тобто усі компоненти мають однаковий або кратний кредитний вимір.

Накопичення кредитів – процес нагромадження кредитів, необхідних для отримання кваліфікації.

Національна рамка кваліфікацій – системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що проводиться в ДВНЗ «Університет банківської справи» через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітня діяльність – діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів освіти та інших осіб.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен володіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Програмні компетентності – найважливіші компетентності, які визначають специфіку та входять до профілю програми.

Професійні кваліфікації – кваліфікації, які надаються з урахуванням професійних стандартів, що діють у сфері праці, і відображають здатність особи виконувати завдання і обов'язки певного виду професійної діяльності.

За суб'єктом надання професійні кваліфікації поділяються на кар'єрні (надаються у сфері праці) та освітні (надаються у сфері освіти). Серед професійних кар'єрних кваліфікацій – кваліфікаційні розряди, ранги, класні чини, категорії, звання тощо.

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 5 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

Профіль програми – короткий за обсягом документ, створений для представлення в сталій формі основної інформації про освітню програму, який визначає предметну область, до якої належить певна освітня програма, її рівень та специфічні особливості програми.

Профіль ступеня – опис освітньої програми для отримання відповідного ступеня за встановленим форматом у термінах компетентностей та результатів навчання.

Результат навчання – це сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Стандарт освітньої діяльності – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу навчального закладу.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ).

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Ступінь – одна з назв кваліфікації, яка присуджується компетентним органом особі після успішного завершення програми вищої освіти.

Уміння – набута в результаті навчання здатність до застосування знань і розуміння для виконання завдань та розв'язування проблем.

1.2. Нормативно-правова база організації освітнього процесу

Організація освітнього процесу в Університеті базується на Конституції України, законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», стандартах вищої освіти, Національній рамці кваліфікацій, національній стратегії розвитку освіти

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 6 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

в Україні на 2012-2021 роки, інших законодавчих актах України з питань освіти, Концепцією інноваційного розвитку ДВНЗ «Університет банківської справи» на 2010-2020 роки, Стратегією розвитку ДВНЗ «Університет банківської справи» до 2017 року, цим та іншими положеннями, що регламентують освітній процес в Університеті.

2. Освітній процес

2.1. Мета освітнього процесу

Метою освітнього процесу є забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітня діяльність в ДВНЗ «Університет банківської справи» (далі – Університет), у т.ч. у його структурних підрозділах – Інституті банківських технологій та бізнесу, Львівському, Харківському та Черкаському навчально-наукових інститутах (далі – Інститути) – спрямована на створення умов для особистого розвитку і творчої самореалізації людини, формування національних та загальнолюдських цінностей, створення рівних можливостей для молоді у здобутті якісної освіти, підготовки до життя і праці в сучасних умовах, розроблення та запровадження освітніх інноваційних технологій, демократизацію освіти та навчально-виховного процесу, розвитку неперервної освіти впродовж життя, інтеграцію української освіти в європейський і світовий простір, забезпечення соціального захисту здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, відповідального ставлення до власного здоров'я, охорони навколишнього середовища, створення найбільш сприятливих умов життєдіяльності суспільства.

2.2. Принципи, на яких ґрунтується освітній процес

Основними принципами освітнього процесу в Університеті є:

- доступність для кожної особи усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою;
- рівність умов кожної особи щодо повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку;
- гуманізм освітнього процесу, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей;
- органічний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, традиціями;

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 7 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

- незалежність освітнього процесу від політичних партій, громадських і релігійних організацій;
- науковий, світський характер освітнього процесу;
- інтеграція освітнього процесу з наукою і виробництвом;
- взаємозв'язок з освітою інших країн;
- гнучкість і прогностичність освітнього процесу;
- єдність і наступність освітнього процесу;
- безперервність і різноманітність освітнього процесу;
- свобода слова й творчості;
- міжнародна інтеграція;
- поєднання державного управління і громадського самоврядування в освітньому процесі.

2.3. Зміст навчання та його формування

Освітній процес в Університеті орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, в галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

Зміст навчання визначається освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою та компетентностями (академічними фаховими та загальними), яких повинні набути здобувачі вищої освіти, на підставі чого розробляється структурно-логічна схема підготовки здобувача вищої освіти. На основі структурно-логічної схеми підготовки здобувача вищої освіти розробляється навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, форми проведення занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного та підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план. На основі освітньої програми підготовки розробляються програми навчальних дисциплін, засоби діагностики якості підготовки фахівців.

2.4. Профіль освітньої програми

Профіль програми є складовою інформаційного пакету Університету (Інституту) та частиною додатка до диплома.

Загальна структура Профілю програми:

Загальна інформація (титул програми)

А. Цілі освітньої програми.

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 8 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

В. Характеристики програми.

С. Придатність випускника до працевлаштування та подальшого навчання.

Д. Стилi викладання (пiдходи до викладання та навчання, методи оцiнювання).

Е. Програмнi компетентностi.

Ф. Програмнi результати навчання.

2.5. Каталог курсiв/Інформацiйний пакет

Інформацiйний пакет – довідник, в якому представлена інформацiя про навчальний заклад, освітнi програми, рiвень кваліфікацiї, присвоєння кредитiв ЄКТС на основi навчального навантаження, необхідного для досягнення очікуваних результатiв навчання, профiль програми, ключові результати навчання тощо.

Каталог повинен містити такі розділи:

- інформацiю про навчальний заклад;
- навчальні програми (складовими цього розділу є описи всіх навчальних компонентiв);
- загальну інформацiю про студентiв.

Інформацiя має бути детальною, доступною для користувача, найновішою, опублікованою на веб-сайті Університету (Інституту); оприлюдненою завчасно; перекладеною англійською мовою.

2.6. Структурно-логічна схема підготовки

Структурно-логічна схема підготовки – це складова стандарту вищої освіти, що визначає логічну послідовність вивчення навчальних дисциплін, а також погодження їх змісту за темами в часі. Розробляється для кожного рівня вищої освіти згідно з кваліфікаційними вимогами до професій (посад) фахівцiв певного рівня та стандартами вищої освіти.

При розробці структурно-логічної схеми дотримуються таких принципiв:

- не можна вивчати предмет раніше тієї дисципліни, яка включає базові для даного предмета питання;
- окремі розділи (теми) різних навчальних дисциплін не повинні дублюватись;
- кожна дисципліна повинна вивчатись неперервно;
- не можна одночасно вивчати дисципліни тільки одного циклу;
- при визначенні змісту навчальних дисциплін необхідно керуватись компетенціями, які повинен мати фахівець ступеня «бакалавр» та «магістр»;

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 9 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

- вивчення кожної дисципліни повинно закінчуватись певною формою підсумкового контролю;

- загальна тривалість навчання, навантаження на студента й загальна кількість навчальних дисциплін, які вивчаються протягом навчального року, не повинні перевищувати визначені норми.

Структурно-логічна схема розробляється з урахуванням таких показників:

- тривалості навчання;
- сумарного обсягу навчальних годин;
- обсягу годин за циклами дисциплін навчального плану;
- тижневого навчального навантаження на студента (за курсами);
- співвідношення між аудиторними годинами і годинами самостійної роботи студентів (за курсами);
- видів і тривалості практики студентів;
- форм атестації фахівця і тривалості підготовки до неї;
- кількості обов'язкових дисциплін за циклами підготовки;
- кількості вибіркового дисциплін.

2.7. Навчальний план

Навчальний план – це основний нормативний документ, що визначає організацію освітнього процесу в Університеті. Навчальний план складається на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг обов'язкових та вибіркового навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Навчальний план визначає навчальне навантаження здобувача вищої освіти на вивчення дисциплін в академічних годинах і в кредитах ЄКТС.

Кредити встановлюються для всіх навчальних дисциплін, визначених навчальними планами. Кредити також присвоюються за всіма іншими видами навчальної діяльності студентів (практики, курсові та дипломні роботи, атестація здобувачів вищої освіти). Курсова робота чи курсовий проект, що мають міждисциплінарний характер, можуть виділятися окремою позицією в навчальному плані (орієнтовний обсяг – 3 кредити ЄКТС) та враховуватися в число 16 дисциплін на рік.

Обсяг кредиту становить 30 академічних годин.

Навчальні плани складаються за кожною спеціальністю для різних форм навчання, для кожного освітнього рівня.

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 10 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

Навчальні плани розробляються робочими групами. Пропозиції щодо кандидатур до складу робочих груп подаються інститутами до навчально-методичного відділу Університету. Керівник та члени робочих груп затверджуються ректором Університету. Координацію діяльності робочих груп та контроль за дотриманням вимог до розробки навчальних планів здійснює проректор з навчально-методичної роботи Університету.

Перелік обов'язкових дисциплін визначається робочими групами Університету. Загальний обсяг вибіркового дисциплін має складати не менше 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС за освітньо-професійними чи освітньо-науковими програмами, з яких:

- для вибору професійно-орієнтованих дисциплін на вибір для певної спеціальності відводиться 50 % - 70 %;

- для вільного вибору студента, у т.ч. для можливого обрання будь-якої дисципліни з інших спеціальностей відводиться 30 % - 50 %.

Вибірковість навчальних дисциплін регламентується навчальним планом. Запис на вибіркові навчальні дисципліни і сертифікатні програми здійснюється відповідно до Порядку запису студентів на вивчення вибіркового навчальних дисциплін.

Кількість годин аудиторних занять для здобувачів ступенів бакалавра та магістра в одному кредиті ЄКТС (для денної форми навчання) становить:

- з дисциплін циклу професійної підготовки – 33 % - 70 %, з дисциплін гуманітарного циклу та циклу природничо-наукової та загальноєкономічної підготовки – 33 % - 50 %.

Місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до формулювання програмних результатів навчання відповідно до ключових програмних компетентностей визначаються навчальною та робочою навчальною програмами дисциплін (основні принципи побудови навчальної та робочої навчальної програм дисциплін регламентуються окремими положеннями).

Узагальнення навчальних планів Університету покладено на навчально-методичний відділ Університету на підставі аналізу пропозицій, які надаються робочими групами.

Навчальні плани денної форми навчання ухвалюються Вченою радою Університету і затверджуються ректором. Навчальні плани для інших форм навчання погоджуються проректором з навчально-методичної роботи та затверджуються директором Інституту.

2.8. Робочий навчальний план

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 11 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

Робочий навчальний план складається на основі навчального плану з метою конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік.

Робочі навчальні плани складаються окремо для кожної спеціальності, освітнього ступеня та форми навчання щорічно. Робочі навчальні плани розробляються навчальними відділами Інститутів на підставі пропозицій випускових кафедр та деканатів, затверджуються директором Інституту не пізніше, ніж за 3 місяці до початку навчального року та погоджуються ректором Університету.

2.9. Графік освітнього процесу

Графік освітнього процесу визначає календарні терміни теоретичної та практичної підготовки, підсумкового контролю (екзаменаційних сесій), проходження практик, підготовки дипломних робіт, атестації здобувачів вищої освіти, канікул.

Тривалість навчального року становить 52 тижні, у т.ч. на рік 34 тижні теоретичного навчання, 2 тижні – залікові, екзаменаційна сесія 6 тижнів, канікулярний період студентів (крім випускного курсу) становить 10 тижнів. На останньому році навчання на атестацію здобувачів вищої освіти відводиться до 4-х тижнів.

Навчальний рік поділяється на семестри згідно з навчальними планами.

Складання графіку освітнього процесу покладено в Інститутах на навчальний відділ, зведений графік освітнього процесу денної форми навчання складає навчально-методичний відділ Університету на підставі графіків навчального процесу, визначених в чинних навчальних планах, і затверджується ректором Університету. Графік освітнього процесу інших форм навчання затверджується директором Інституту.

2.10. Академічна мобільність

Основними цілями академічної мобільності є :

- обмін студентами між вищими навчальними закладами-партнерами;
- одночасне отримання студентом двох дипломів або сертифікату про проходження навчання з переліком та кількістю навчальних дисциплін, кредитів та інформацією про оцінювання знань студента;
- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки студентів, проведення авторських досліджень з використанням сучасного обладнання і

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 12 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

технологій, опанування новітніми унікальними методами, набуття досвіду провадження науково-дослідної роботи, забезпечення інформаційного обміну;

- вивчення окремих змістових модулів;
- набуття професійного досвіду роботи у період проходження практики на зарубіжному підприємстві;
- підвищення якості освіти та підготовка майбутніх кваліфікованих спеціалістів;
- удосконалення рівня володіння іноземною мовою;
- підтримка соціальних, економічних, культурних, політичних взаємовідносин та зв'язків з іншими країнами;
- посилення інтеграції освіти і науки, надання поштовху подальшим науковим дослідженням, поглиблення знань національних культур інших країн, а також поширення знань про мову, культуру, освіту і науку України.

Основними видами академічної мобільності є:

- зовнішня академічна мобільність – навчання студентів у закордонних вищих навчальних закладах;
- внутрішня академічна мобільність – навчання студентів у провідних вищих навчальних закладах України;
- вертикальна академічна мобільність – навчання студента в іншому ВНЗ, після якого він отримує ступінь;
- горизонтальна академічна мобільність – навчання студента в іншому ВНЗ протягом певного періоду часу – семестру, навчального року, після якого передбачається повернення до університету та продовження навчання.

Відповідно розрізняють поняття «ступенева мобільність» як навчання, що закінчується отриманням ступеню та «кредитна мобільність» як навчання з накопиченням кредитів.

Умови навчання, побуту студентів при здійсненні обмінів визначаються двосторонніми угодами між вищими навчальними закладами-партнерами.

Організація академічної мобільності студентів регламентується окремим Положенням.

2.11. Індивідуальний навчальний план студента

Індивідуальний навчальний план студента – це робочий документ студента, що містить інформацію про перелік та послідовність вивчення навчальних дисциплін, обсяг навчального навантаження (усі види навчальної діяльності), систему оцінювання.

Індивідуальний навчальний план студента складається на підставі робочого навчального плану Інституту і включає всі обов'язкові навчальні

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 13 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

дисципліни та частину вибіркового навчального дисциплін, обраних студентом, а також практичне навчання студента.

Визначення вибіркового дисциплін індивідуального навчального плану повинно відповідати принципам альтернативності (не менше двох приблизно рівноцінних альтернатив на кожну позицію вибору), змагальності (студент здійснює вибір після проведення пробних лекцій та ознайомлення з програмами дисципліни) та академічної відповідальності (не допускати нав'язування студентам певних вибіркового дисциплін в інтересах кафедр та окремих викладачів).

Дисципліни вільного вибору можуть обиратися студентами як окремо, так і блоками, що формуються за ознакою можливості присудження відповідної кваліфікації або спорідненості отримуваних компетенцій.

Індивідуальний навчальний план студента складається на кожний навчальний рік у розрізі семестрів і реалізується протягом часу навчання.

Структура індивідуального навчального плану та організаційні правила його використання визначаються окремим положенням.

За відповідність рівня підготовки студента до вимог стандартів вищої освіти відповідає декан факультету та завідувач випускової кафедри.

За виконання індивідуального навчального плану відповідає студент.

3. Форми і порядок організації освітнього процесу. Навчальний час студента, облікові одиниці навчального часу студентів.

Студент – особа, зарахована до вищого навчального закладу з метою здобуття вищої освіти ступеня бакалавра чи магістра.

Навчальний час студента визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення підготовки фахівців з вищою освітою за відповідними освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами для здобуття ступенів бакалавра чи магістра.

Обліковими одиницями навчального часу студента є академічна година, кредит ЄКТС, навчальний день, навчальний тиждень, навчальний семестр, навчальний курс, навчальний рік.

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин. Тривалість пари становить 80 хвилин (без перерви між академічними годинами).

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 14 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

годин. Навантаження студента на навчальний рік складає 60 кредитів (1800 годин).

Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття студентами ступеня бакалавра становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми підготовки магістра – 120 кредитів ЄКТС.

Кредити вважаються зарахованими студенту після завершення навчальної діяльності та успішного оцінювання досягнутих студентом результатів навчання. Зарахування кредитів засвідчує, що студент відповідає вимогам освітнього компонента.

Кредити, зараховані з однієї освітньої програми, можуть бути перенесені до іншої освітньої програми. Рішення про визнання кредитів та їхній трансфер приймають Інститути Університету на основі достовірної інформації про досягнуті результати навчання, про засоби їх оцінювання та їх підтвердження.

Навчальний день – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин.

Навчальний тиждень – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 54 академічних годин.

Максимальний тижневий бюджет часу студента денної форми навчання становить 54 години.

На організацію навчальних занять з фізичного виховання в межах факультативу, спортивних секцій тощо відводиться 4 години на тиждень. Резерв часу на поглиблене вивчення окремих дисциплін, студентську наукову роботу, підготовку та участь у студентських олімпіадах, конкурсах, конференціях передбачається в обсязі до 5 годин. Таким чином, тижневий бюджет часу на виконання індивідуального навчального плану становить, як правило, 45 академічних годин.

Навчальний семестр – складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим контролем. Тривалість семестру визначається графіком навчального процесу.

Навчальний рік триває 12 місяців, розпочинається, як правило, 1 вересня і для студентів складається з навчальних днів, екзаменаційних сесій, вихідних, святкових, неробочих і канікулярних днів. Навантаження одного навчального року становить 60 кредитів ЄКТС. Студент має право, за його бажанням, отримувати додаткові кредити.

Навчальні заняття студентів проводяться за розкладом, який затверджується директором інституту (заступником директора з навчально-методичної роботи). Розклад занять повинен забезпечувати сприятливі умови для реалізації права здобувачів вищої освіти на вибірковість дисциплін.

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 15 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

Відвідування студентами всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Позначка про відвідування занять студентами здійснюється старостами в журналі обліку академічної групи.

4. Робочий час викладача

Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень і включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Норми часу навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи визначаються Положенням про нормування педагогічного навантаження в Університеті. Максимальне навчальне навантаження на 1 ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

Мінімальний та максимальний обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача в межах його робочого часу встановлюється наказом по Університету з урахуванням виконання ним інших обов'язків (методичних, наукових, організаційних) і в порядку, передбаченому статутом та колективним договором. Питома вага видів робіт викладача визначається за рішенням кафедри.

Розмір ставки та річний обсяг навчального навантаження науково-педагогічних працівників затверджуються наказом по Інституту на початку навчального року.

Основним документом, в якому відображається навчальна, методична, наукова та організаційна робота викладача Університету протягом навчального року, є його індивідуальний план роботи.

Індивідуальний план складається науково-педагогічним працівником особисто, розглядається на засіданні кафедри та затверджується завідувачем кафедри. Індивідуальний план завідувача кафедри затверджується деканом факультету або заступником директора інституту з навчально-методичної роботи чи директором інституту.

Протягом навчального року можуть бути внесені зміни до індивідуального плану роботи викладача на підставі рішення кафедри за його згодою. Після завершення навчального року в індивідуальному плані робляться відмітки про всі види фактично виконаної роботи.

У разі виробничої необхідності викладач може бути залучений до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження, визначений індивідуальним планом роботи викладача, у межах свого робочого часу. Додаткова кількість облікових годин встановлюється Університетом і не може перевищувати 0,5 (0,25) обсягу мінімального обов'язкового навчального навантаження.

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 16 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

Зміни в обов'язковому навчальному навантаженні викладача вносяться до його індивідуального плану роботи; зміни в загальному обсязі навчального навантаження викладача затверджуються наказом по Університету/Інституту.

Графік робочого часу викладача визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних заходів та іншими видами робіт, передбаченими індивідуальним планом роботи викладача та планом роботи кафедри на навчальний рік. Час виконання робіт, не передбачених розкладом або графіком контрольних заходів, визначається в порядку, установленому в Університеті, з урахуванням особливостей спеціальності та форм навчання.

Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого графіка робочого часу.

Забороняється відволікати викладачів від проведення навчальних занять та контрольних заходів, передбачених розкладом.

Залучення науково-педагогічних працівників до роботи, непередбаченої трудових договором, може здійснюватися лише за їхньою згодою, або у випадках передбачених законодавством

5. Форми навчання у вищих навчальних закладах

Навчання в Університеті здійснюється за такими формами:

- 1) очна (денна);
- 2) заочна (дистанційна).

Університет має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

Форми навчання можуть бути поєднані. Терміни навчання за відповідними формами визначаються можливостями виконання освітньо-професійних та освітньо-наукових програм підготовки фахівців певного ступеня освіти.

Очна (денна) форма навчання є основною формою здобуття певного ступеня освіти та передбачає обов'язкове відвідування аудиторних занять (лекційних, семінарських, практичних тощо).

Заочна (дистанційна) форма навчання є формою здобуття певного ступеня вищої освіти і поєднує в собі риси самонавчання й очного навчання (періодичне відвідування занять у період настановної та екзаменаційних сесій).

Використання технології дистанційного навчання забезпечує індивідуальний процес набуття знань та отримання відповідного ступеня освіти, що відбувається в умовах віддаленості один від одного учасників навчального процесу, за гнучким і зручним графіком, у спеціалізованому

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 17 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Навчальний процес за заочною (дистанційною) формою навчання в Університеті відбувається під час настановних, екзаменаційних сесій та у міжсесійний період.

У міжсесійний період студенти заочної (дистанційної) форми навчання навчаються самостійно, у т.ч. з використанням дистанційних курсів, розміщених в оболонці дистанційного навчання Університету (Інституту), під керівництвом викладача, який управляє навчанням студентів у дистанційному режимі (надає допомогу в опануванні навчальним матеріалом відповідної дисципліни, здійснює поточний контроль якості знань студентів тощо).

Організація навчання за дистанційною формою регламентується окремим Положенням.

6. Форми організації освітнього процесу

6.1. Освітній процес в Університеті здійснюється за такими формами: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи.

6.2. Основними видами навчальних занять в Університеті є:

- лекція;
- практичне, семінарське, лабораторне, індивідуальне заняття;
- консультація.

Лекція – основна форма проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, призначена для засвоєння теоретичного матеріалу.

Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою.

Лекції проводяться лекторами – професорами і доцентами Університету, а також провідними науковцями або спеціалістами, запрошеними для читання лекцій.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача особисто проводить досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Практичне заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 18 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Семинарське заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (есе).

Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Індивідуальне заняття – форма навчального заняття, що проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Індивідуальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках – повний обсяг навчальних занять для конкретного освітнього або кваліфікаційного рівня.

Консультація – форма навчального заняття, на якому студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів, залежно від того, чи викладач консультиє студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

6.3. Самостійна робота – основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час, під час якого студент виконує певні завдання, визначені програмою з конкретної дисципліни згідно вказівок та рекомендацій викладача.

Курсова робота, як одна з форм самостійної роботи студента, метою якої є поглиблення дослідження конкретних наукових напрямів, тем, що є складовими дисципліни, в межах якої виконується робота. Кінцевим етапом виконання курсової роботи є її захист.

6.4. Практична підготовка – обов'язковий компонент освітньо-професійної програми для здобуття освітнього ступеня, який має на меті набуття студентом професійних компетенцій з використанням передових технологій навчання (навчально-тренувальних фірм та підприємств) для підготовки високо кваліфікованих працівників.

Практична підготовка осіб, які навчаються в Університеті, здійснюється шляхом проходження ними практики в Національному банку України та банківських установах, на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними Університетом договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 19 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

Організація практичної підготовки в Університеті здійснюється відповідно до окремого положення.

6.5. Контрольні заходи – форми організації контролю якості знань студентів, що здійснюються з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його етапах.

Система оцінювання знань студентів з кожної дисципліни включає поточний контроль, підсумковий (семестровий) контроль, оцінювання результатів практик, курсових робіт і атестацію здобувачів вищої освіти за певним освітнім ступенем.

Іншими контрольними заходами при оцінюванні якості знань студентів є:

- попередній та залишковий (у т.ч. ректорський) рівні знань студентів, для яких розроблена програма;
- проміжний контроль, що полягає в перевірці виконання студентом навчальної програми згідно з графіком навчального процесу за певний проміжок часу (один раз за семестр);
- інтерактивне спілкування студентів з викладачами (форум, чат, вебінар тощо).

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів.

Контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання студентом контрольного завдання (письмової роботи, тесту, колоквіуму, кейсу) згідно з затвердженим графіком.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену, диференційованого заліку (ПМК), визначених навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Семестровий контроль у формі заліку (ПМК) – підсумкова кількість балів з дисципліни (максимальна 100 балів). Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Порядок та система оцінювання зазначається в робочій програмі навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід у письмовій та письмово-усній формі за екзаменаційними білетами. Підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за поточний та підсумковий контроль (екзамен), а саме 50 на 50.

Екзамени складаються студентами у період екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом та графіком навчального процесу.

ДВНЗ «Університет банківської справи»	Система управління якістю	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 20 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

Студент допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачених з цієї навчальної дисципліни.

Студенти, які одержали під час сесії більше двох незадовільних оцінок, відраховуються з Університету.

Студентам, які одержали під час сесії не більше двох незадовільних оцінок (Fх), дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії.

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Студент, який на семестровому контролі отримав з відповідної дисципліни оцінку «незадовільно» (F), має право на повторне вивчення дисциплін, про що укладається відповідна угода.

Повторне вивчення студентом конкретної навчальної дисципліни дозволяється тільки один раз. Ця процедура передбачає виконання усіх видів робіт згідно з робочою програмою навчальної дисципліни. Граничним терміном контролю знань з визначеної дисципліни має бути останній день тижня, що передує наступному контролю, термін проведення якого встановлюється графіком навчального процесу.

Якщо повторне вивчення навчальних дисциплін здійснюється студентом під час його навчання в останньому семестрі, здобуваючи освітній ступінь «магістр», атестація студента має бути проведена за два тижні до початку роботи Екзаменаційної комісії.

Навчальні дисципліни, що виносяться на повторне вивчення, після підписання відповідної заяви студента деканом, заносяться до індивідуального навчального плану на наступний семестр не пізніше другого тижня з його початку.

Після виконання запланованих всіх видів навчального навантаження студенту виставляється підсумкова оцінка з дисципліни.

У разі, якщо студент після повторного вивчення дисципліни отримав оцінку «незадовільно» (Fх), він має право продовжити ліквідацію академічної заборгованості згідно з чинним порядком, але не пізніше кінця поточного семестру. Якщо до його закінчення студент не ліквідує академічну заборгованість, він підлягає відрахуванню з Університету (Інституту) за академічну неуспішність.

Студент, який не подав заяву про проведення з ним додаткових занять впродовж двох тижнів з початку нового семестру, вважається таким, який відмовляється від повторного вивчення навчальної дисципліни і підлягає

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 21 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

відрахуванню з Університету (Інституту) за академічну неуспішність (невиконання індивідуального навчального плану).

Повторне вивчення дисциплін не допускається з навчальних дисциплін, які вивчає студент в останньому семестрі, здобуваючи освітній ступінь «бакалавр», «магістр».

Порядок оцінювання знань студентів та виміру залишкових знань студентів Університету визначаються окремими положеннями.

6.6. Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація випускників проводиться в Університеті за акредитованими спеціальностями та завершується видачею документів встановленого зразка про присудження відповідного ступеня освіти та присвоєння здобутої кваліфікації.

До атестації допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану освітнього ступеня бакалавра, магістра.

Студенту, який отримав підсумкові оцінки «відмінно» не менше як з 75 відсотків усіх навчальних дисциплін, пройшов атестацію з оцінками «відмінно», а також виявив себе в науковій роботі, що підтверджується рекомендацією кафедри, видається документ про освіту з відзнакою.

Порядок атестації здобувачів вищої освіти, створення та організація роботи екзаменаційної комісії регламентується окремим положенням.

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 22 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

Дата	Номер зміни	Хто вніс	Короткий зміст	Примітка

ДВНЗ «Університет банківської справи»	<i>Система управління якістю</i>	ПОЛ СУЯ 2015
Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Університет банківської справи»		Стор. 23 з 23
Видання: 2		Примірник: контрольний

ЛИСТ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

П.І.Б.	Посада	Дата	Підпис